

Olemmeko valmiita vesihuollon uusiin vaatimuksiin?

Tietoisku kuntapäätäjille
28.4.2026 klo 17-18

Ohjelma

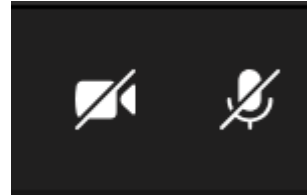
- 17.00 - 17.20 **Uusi vesihuoltolaki ja päätöksenteon kannalta keskeiset muutokset**
Riku Vahala, toimitusjohtaja, Vesilaitosyhdistys
- 17.20 - 17.40 **Yhdyskuntajätevesidirektiivi - tiukentuvat vaatimukset ja investointitarpeet**
Paula Lindell, vesiasian päällikkö, Vesilaitosyhdistys
- 17.40 - 17.55 **Mitä kuntapäätäjät ajattelevat vesihuollosta? - tutkimustulosten keskeiset havainnot**
Saijariina Toivikko, kehittämisspällikkö, Vesilaitosyhdistys
- 17.55 - 18.00 **Yhteenveto**
Riku Vahala, toimitusjohtaja, Vesilaitosyhdistys

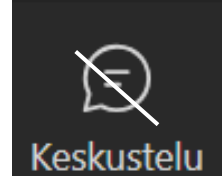
Webinaarikäytännöt

- Webinaari tallennetaan ja tallenne tulee jakoon Vesilaitosyhdistyksen kotisivuille.

- Mikrofonit ovat mykistettyjä ja kameran käyttö estetty.

- Keskustelutoiminto ei ole käytössä.

- Jos webinaarilähetys jumiutuu tai pätkee, niin kokeile kirjautua uudelleen.

Olemmeko valmiita vesihuollon uusiin vaatimuksiin? -
tietoisku kuntapäätäjille 28.4.2026

Uusi vesihuoltolaki ja päätöksenteon kannalta keskeiset muutokset

Lakiasianpäällikkö Joonas Jännäri
Toimitusjohtaja Riku Vahala

 Vesilaitosyhdistys

Vesihuoltolain uudistaminen

Vesi on Meidän

Jatkossa kunnat eivät saa luopua vesihuollon omistuksestaan.

Maa- ja metsätalousministeriö

Ensimmäinen
yksimielisenä ja neljäs
koskaan hyväksytty
kansalaisaloite.

Vesihuollon toiminta turvataan
ja vesivarat pidetään
kansallisissa käsissä.

Tavoite ja soveltamisala

Vesihuoltolain tavoite (1 §)

- Turvata sellainen vesihuolto, joka mahdollistaa kohtuullisin kustannuksin ja **toimintavarmasti**:
 - riittävän talousveden saannin (Terveysturvallisuuslaki)
 - asianmukaisen viemäroinnin (Ympäristönsuojelulaki)

Soveltamisala (2 §)

- Asutuksen vesihuolto sekä asutukseen rinnastuva elinkeino- ja vapaa-ajantoiminnan vesihuolto
- Hulevesien viemärointi siltä osin kuin se kuuluu vesihuoltolaitokselle.

Vesihuoltolaitoksen määritelmä

- Yhdenmukaistettiin terveydensuojelulain talousvettä toimittavan laitoksen määritelmän kanssa:
 - Huolehtii yhdyskunnan vesihuollosta JA
 - Toimittaa vettä talousvetenä käytettäväksi vähintään 10 m³/vrk tai vähintään 50 henkilön tarpeisiin taikka vastaanottaa jätevettä vähintään 10 m³/vrk tai vähintään 50 henkilöltä
- Käytännössä siis määritelmä erotettiin toiminta-alueesta → myös ne kokorajan ylittävät laitokset, joilla ei ole kunnan vahvistamaa toiminta-aluetta, ovat jatkossa lain mukaisia vesihuoltolaitoksia
- Noin 250 vesihuoltolaitosta lain piiriin, noin 250 pois lain piiristä

Vesihuolto-omaisuus

- **Vesihuolto-omaisuudella** tarkoitetaan talousvesi- ja jätevesiviemäriverkostoa sekä veden ottamiseen, käsittelyyn ja toimittamiseen sekä jäteveden vastaanottamiseen ja käsittelyyn välittömästi liittyviä rakennuksia, rakennelmia ja laitteita.
- Merkitystä erityisesti 4 c §:n säännösten kannalta (myyntikielto yms.)
- Vesihuolto-omaisuutta ei ole kiinteistön oma vesihuoltolaitteisto, toimistorakennukset tms. omaisuus, jolla ei välitöntä merkitystä vesihuollon kannalta, tilapäisesti käytössä oleva omaisuus, lietteen käsittelyyn liittyvä omaisuus eikä muu kuin laitoksen vedenkäsittelyyn tarvittava omaisuus.

Toiminta-alue

- **Toiminta-alue** on alue, jolla vesihuoltolaitos huolehtii vesihuollosta sen mukaan kuin laissa säädetään ja jolla oleva kiinteistö on liitettävä vesihuoltolaitoksen talousvesi- tai jätevesiviemäriverkoston - **liittämisvelvollisuus**
- Kunnan vesihuollon järjestämisvelvollisuuden pääasiallinen toteuttamiskeino on vesihuoltolaitoksen perustaminen tai sen toiminta-alueen laajentaminen
- Kunnan alueella vesihuoltolaitosten toiminta-alueiden tulee kattaa alueet, joilla kiinteistöjen liittäminen vesihuoltolaitoksen vesijohtoon tai jätevesiviemäriin on tarpeen toteutuneen tai suunnitellun yhdyskuntakehityksen vuoksi.

Vesi on Meidän

Vesihuollon myyntikielto turvaa veden kaikille.

Kunta ei saa myydä vesihuollon omistustaan yksityisille toimijoille.

Säädös

- takaa huoltovarmuuden
- varmistaa julkisen määräysvallan
- turvaa vedensaannin
- ehkäisee kielteisiä ympäristövaikutuksia

Myyntikielto koskee kuntien

- ✘ vesihuolto-laitoksia
- ✘ tukkuvesihuolto-laitoksia
- ✘ vesihuolto-omaisuutta

Vesihuollon kustannukset katetaan asiakasmaksuilla.

Vesihuolto-osuuskunnat ovat mahdollisia jatkossakin.

Korjausvelka

Vesihuollon omaisuudenhallintaan suunnitelmallisuutta

Keskeisenä tavoitteena on turvata puhtaan juomaveden tuotanto ja jätevesien käsittely sekä estää vesimaksujen kohtuuton nousu.

Arvio vedenjakeluverkoston saneeraustarpeesta *
Putkien käyttöikä on noin 50 vuotta.

Verkoston rakennusvuodet

Saneerausten ajoittuminen

1950

1980

2010

2040

2050

Kokonaisinvestointien määrä nyt 400 M€/vuosi, vuoteen 2040 mennessä investointien on oltava

777 M€^{}/Vuosi**

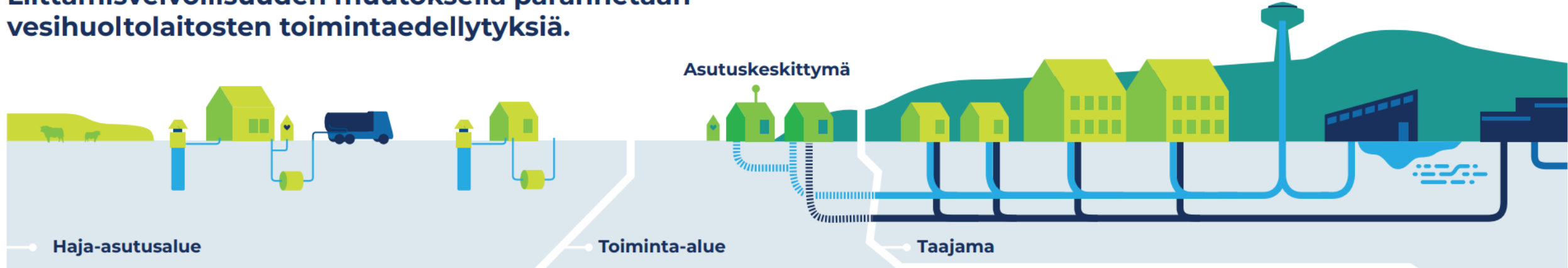
*Tulevaisuuden kestävä vesihuolto – ennakointi, ohjaus ja järjestäminen. Valtioneuvoston selvitys ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 56/2018.

**Vesihuollon investointitarpeet vuoteen 2040. Vesilaitosyhdistys nro 63, 2020.

Yhdessä tehokkaammin

Liittämisvelvollisuuden muutoksella parannetaan vesihuoltolaitosten toimintaedellytyksiä.

Vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella kiinteistöjen tulee lähtökohtaisesti liittyä vesihuoltoverkostoon. Vesihuoltolaitos tuottaa kiinteistöille vesihuolto-palvelut toiminta-alueella.

Toiminta-alue on kunnan rajaama alue, jolla vesihuoltopalvelut järjestetään keskitetysti.

Toiminta-alueet rajataan taajamiin ja asutuskeskittymiin. Keskitettyä vesihuoltoa on myös toiminta-alueiden ulkopuolella.

Kunnan tulee tarkistaa toiminta-alueet **5 vuoden** sisällä lain voimaantulosta.

Tästä **2 vuoden** kuluttua liittämisvelvollisuus taajamien ulkopuolella tulee voimaan.

Varautumissuunnittelu

- Vesihuoltolaitoksen tulee **harjoitella** toimintaa häiriönsietokyvyn varmistamiseksi.
- Varautumissuunnitelma tulee päivittää vähintään 6 vuoden välein.
- Vesihuoltoasetuksessa tarkemmat säännökset varautumissuunnitelman sisällöstä ja vesihuoltolaitoksen toiminnasta palvelujen turvaamiseksi häiriötilanteissa.
- Vesihuoltolaitoksen on ilmoitettava viipymättä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle poikkeamasta, joka voi merkittävästi häiritä tai merkittävästi häiritsee vesihuoltopalvelujen tarjoamista.
- Vesihuoltolaitoksen on saatettava tiedot verkostojen sijainnista koneluettavaan paikkatietomuotoon (siirtymäaika 5 vuotta).

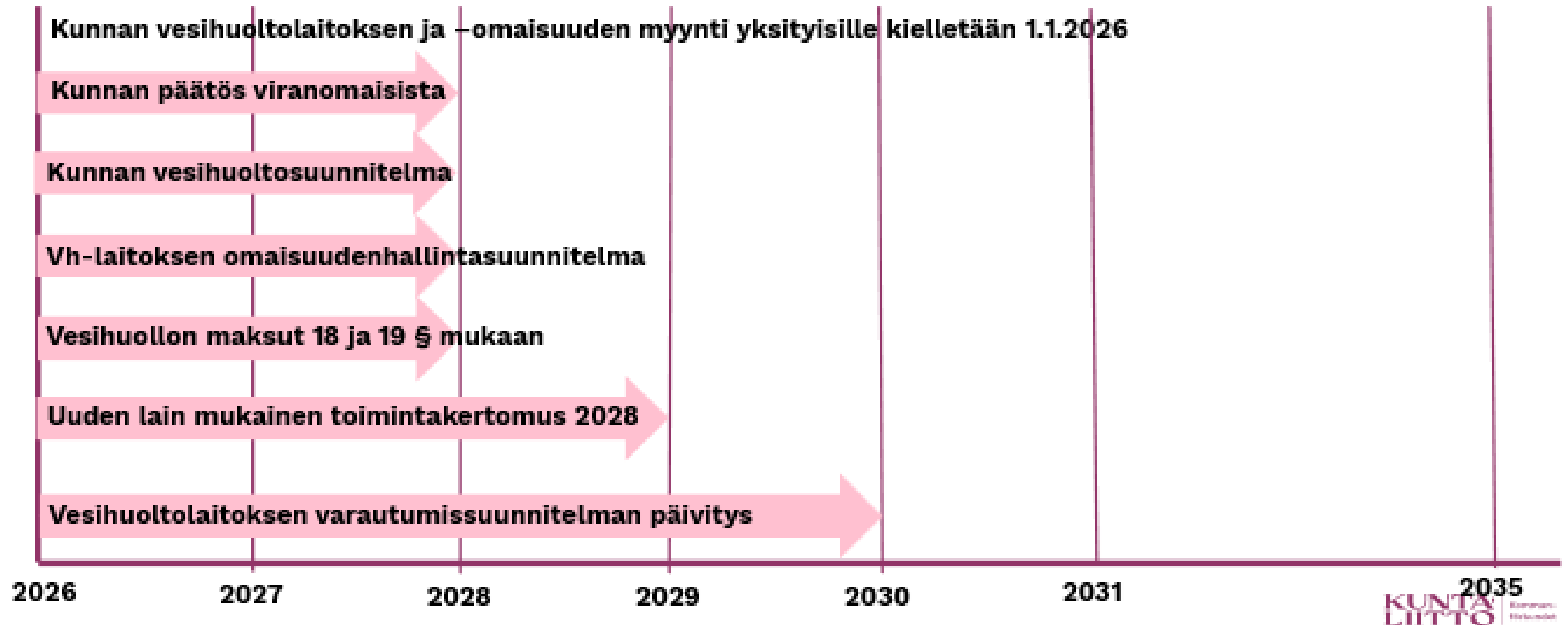
Maksut

- Vesihuoltolaitoksen tulee periä vesihuollosta **perusmaksua** ja käyttömaksua.
- Perusmaksun ja liittymismaksun **tulee olla** eri alueilla erisuuruisia, jos tämä on tarpeen kustannusten oikean kohdentamisen tai aiheuttamisperiaatteen toteuttamisen vuoksi taikka muusta vastaavasta syystä. Myös käyttömaksu ja muut maksut **voivat olla** eri alueilla erisuuruisia edellä mainituilla perusteilla.
- Kustannusvastaavuuden periaatteen vahvistaminen - maksujen tasapuolisuus, kohtuullisuus ja riittävyys uus- ja korjausinvestointien kattamiseen edellytyksenä omistajatuloutukselle.

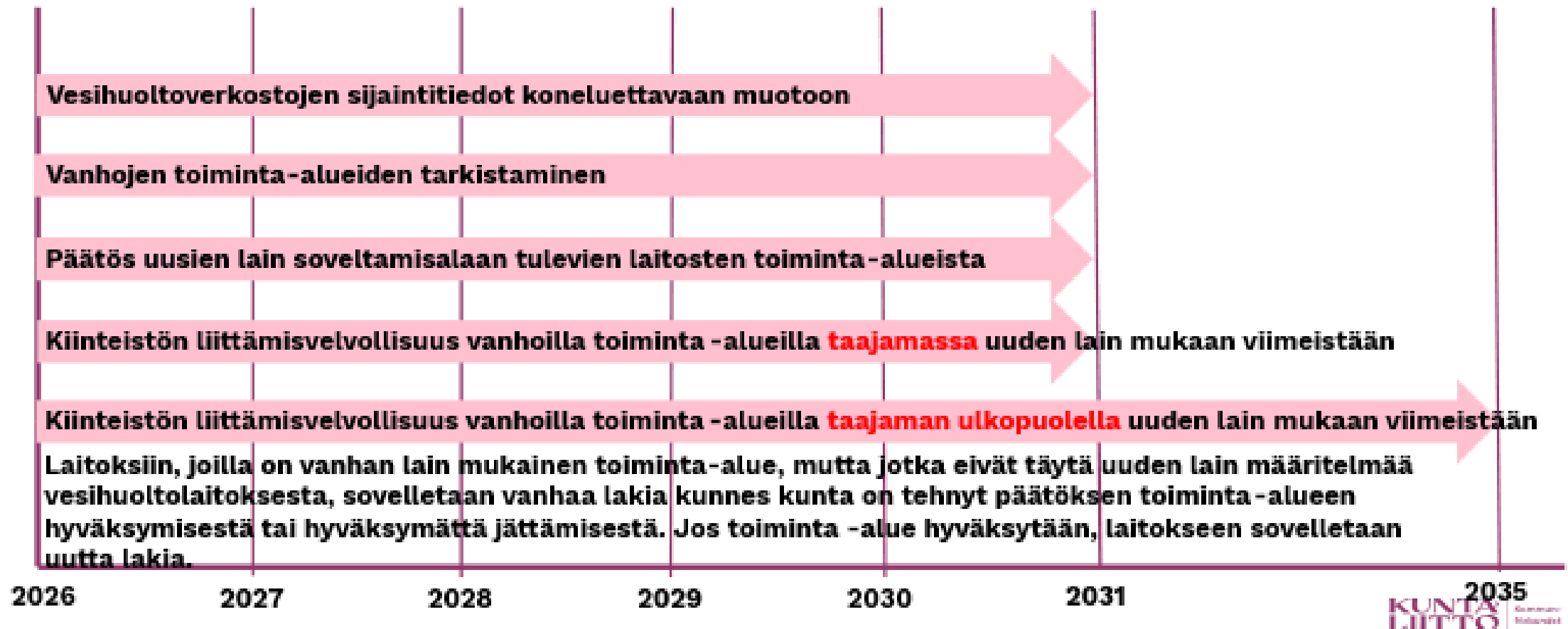
Toimintakertomus

- Toimintakertomuksessa tulee esittää helposti ymmärrettävässä muodossa tiedot:
 - tilinpäätöksestä;
 - vesihuollon hintatasoa, tehokkuutta, laatua ja kannattavuutta kuvaavista tunnusluvuista;
 - omaisuudenhallintasuunnitelmassa esitettyjen taloudellisten ja toiminnallisten edellytysten täyttymisestä;
 - maksujen yleisten perusteiden toteutumisesta;
 - tuloutetun tuoton vaikutuksesta vesihuollon maksuihin.
- Uudensisältöinen toimintakertomus tilikaudelta, joka alkaa omaisuudenhallintasuunnitelman laatimisen jälkeen

Uudistetun vesihuoltolain siirtymäaikoja

Uudistetun vesihuoltolain siirtymäaikoja

Vesihuoltoasetus

- Säättää tarkemmin mm. seuraavista asioista:
 - kunnan vesihuoltosuunnitelman sisällöstä
 - vesihuoltolaitoksen omaisuudenhallintasuunnitelman sisällöstä
 - varautumissuunnitelmasta ja vesihuoltolaitoksen palveluiden turvaamisesta;
 - vesihuoltolaitoksen toimintakertomuksen sisällöstä
 - vesihuollon tietojärjestelmään toimitettavista tiedoista ja tietojen toimittamisajankohdasta
 - velvollisuudesta lähettää pyytämättä talousveden laatu-, hinta- ja kulutustietoja vesihuoltolaitoksen asiakkaalle sekä asiakkaan velvoitteesta välittää nämä tiedot talousveden loppukäyttäjälle

Yhteenveto – uusi vesihuoltolaki

- Vahvistaa kunnan järjestämis- ja omistajavastuuta vesihuollossa
- Edellyttää suunnitelmallisuutta: vesihuolto-suunnitelma, omaisuudenhallinta ja varautuminen
- Rajaa vesihuollon yksityistämistä ja omaisuuden luovuttamista
- Kytkee liittämisvelvollisuuden selkeämmin toiminta-aluepäätöksiin
- Korostaa pitkän aikavälin taloudellista kestävyyttä ja saneerausvastuuta
- Lisää läpinäkyvyyttä, valvontaa ja omistajaohjauksen merkitystä
- Tuo vesihuollon tiiviimmin osaksi kaavoitusta ja maankäytön ratkaisuja

Lisätietoja mm. Kuntaliiton Yleiskirje 6/2026

Aleksanterinkatu 44
00100 HELSINKI

Puhelin 050 588 4237
Sähköposti riku.vahala@vvy.fi
www.vesilaitosyhdistys.fi

 Vesilaitosyhdistys

Olemmeko valmiita vesihuollon uusiin
vaatimuksiin?
-tietoisku kuntapäätäjille 28.4.2026 klo 17-18.

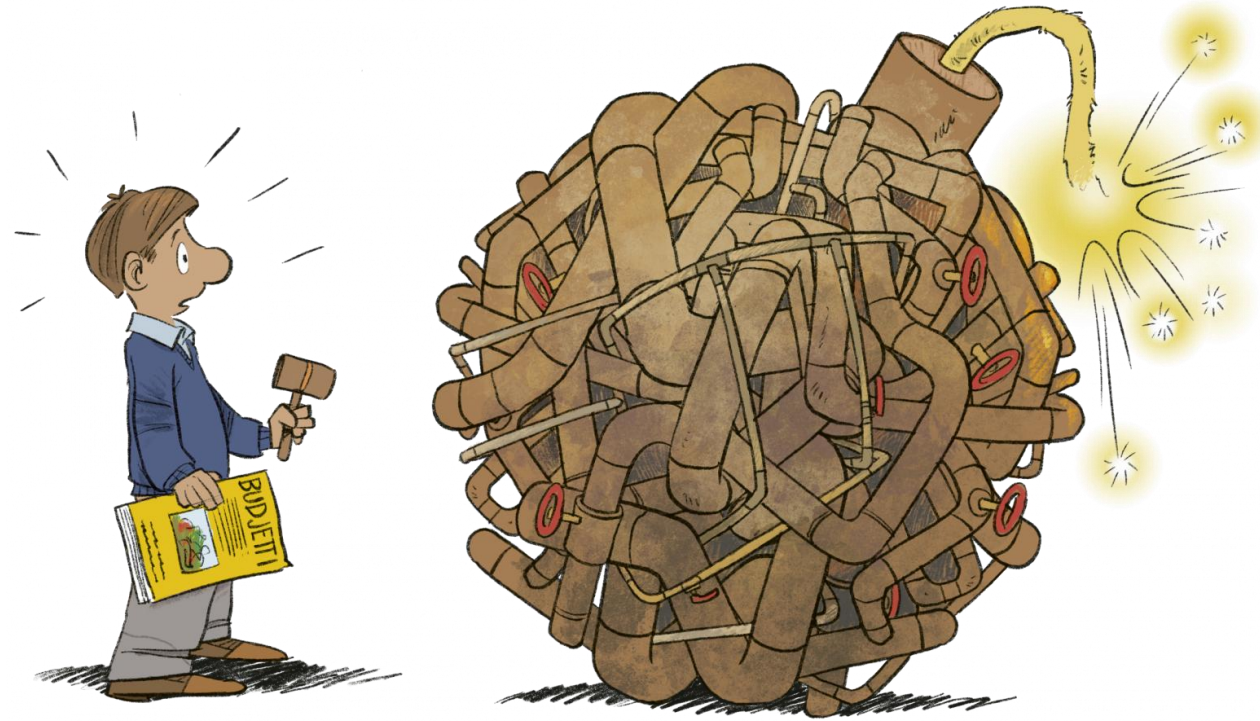
Yhteenveto

Riku Vahala, toimitusjohtaja

Haaste 1: Kasvava korjausvelka

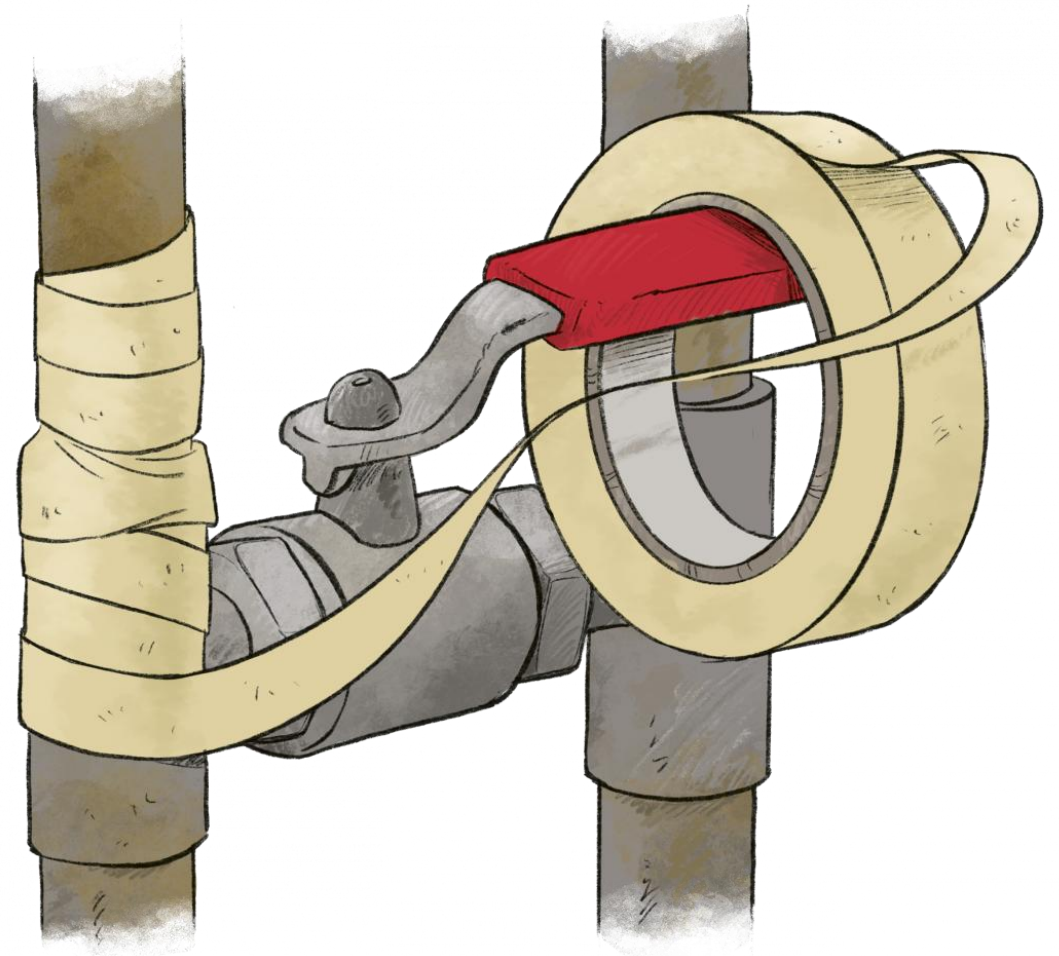
- Vuosina 2016–2018 tehtyihin korjausinvestointeihin verrattuna saneeraustarve on nelin-viisinkertainen.
- Vesihuoltoverkostojen saneerausinvestointitarve on seuraavan 20 vuoden aikana reilut 10 miljardia euroa, mikä tarkoittaa noin 480 miljoonan euron vuosittaisia investointeja.
- Kiristynvä lainsäädäntö ja vaatimukset kasvattavat myös muita investointitarpeita entisestään (esim. EU:n uusi yhdyskuntajätevesidirektiivi).
- Pienet laitokset eivät pysty vastaamaan näihin haasteisiin, koska putkia on paljon ja maksajia vähän.

Haaste 2: Riittämätön varautuminen

Riskienhallinnassa on puutteita erityisesti pienemmillä vesilaitoksilla - esimerkiksi

- varautumissuunnitelmia ei ole
- toimintaohjeet häiriötilanteiden varalta puuttuvat
- sähkösaantia ei ole turvattu
- keskeisiä ja kriittisiä palveluntarjoajia tai asiakkaita ei ole tunnistettu
- kyberturvallisuus on retuperällä

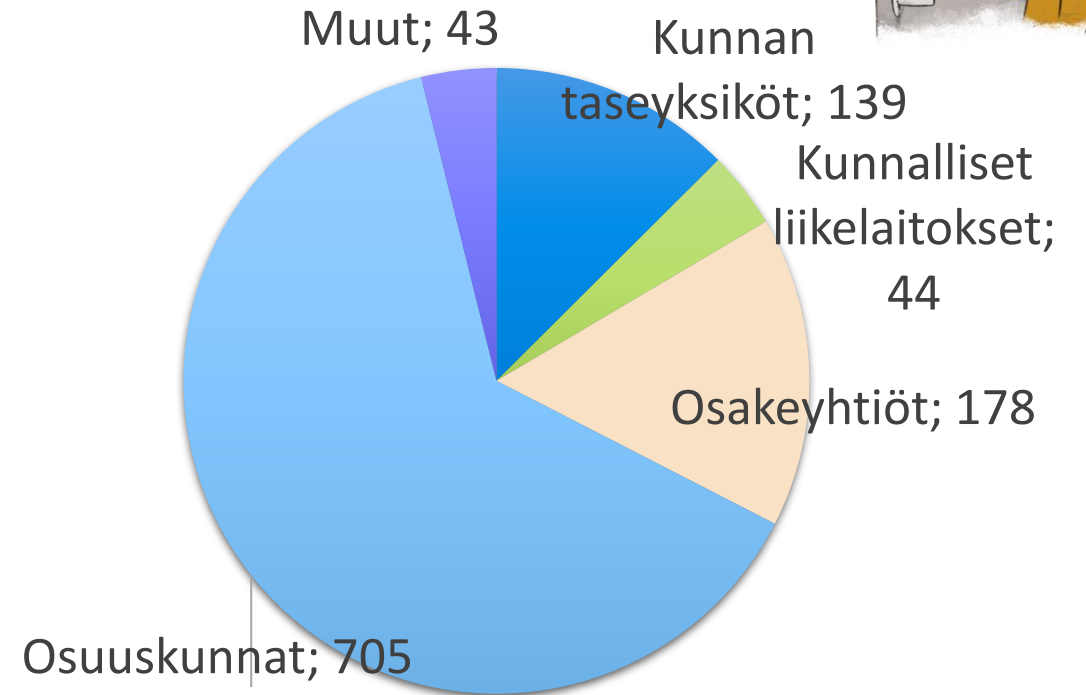

Haaste 3: Pirstaleisuus ja heikot resurssit

Laitosten kokojakautuma

- Yli 1100 nykyisen vesihuoltolain alaista laitosta ja 34 tukkulaitosta
- Suurehkoja laitoksia noin 80 kpl - vastaavat lähes 80 % tuotetuista vesihuoltopalveluista
- Keskisuuria laitoksia noin 280 kpl, loput pieniä
- Suurta osaa Suomen vesihuoltolaitoksista hoidetaan hyvin pienellä henkilöstöllä, jopa osa-aikaisesti. Myös osaamisessa on aukkoja. Vesihuollon haavoittuvuus on kohtuuttoman suuri.

Laitosten organisointi

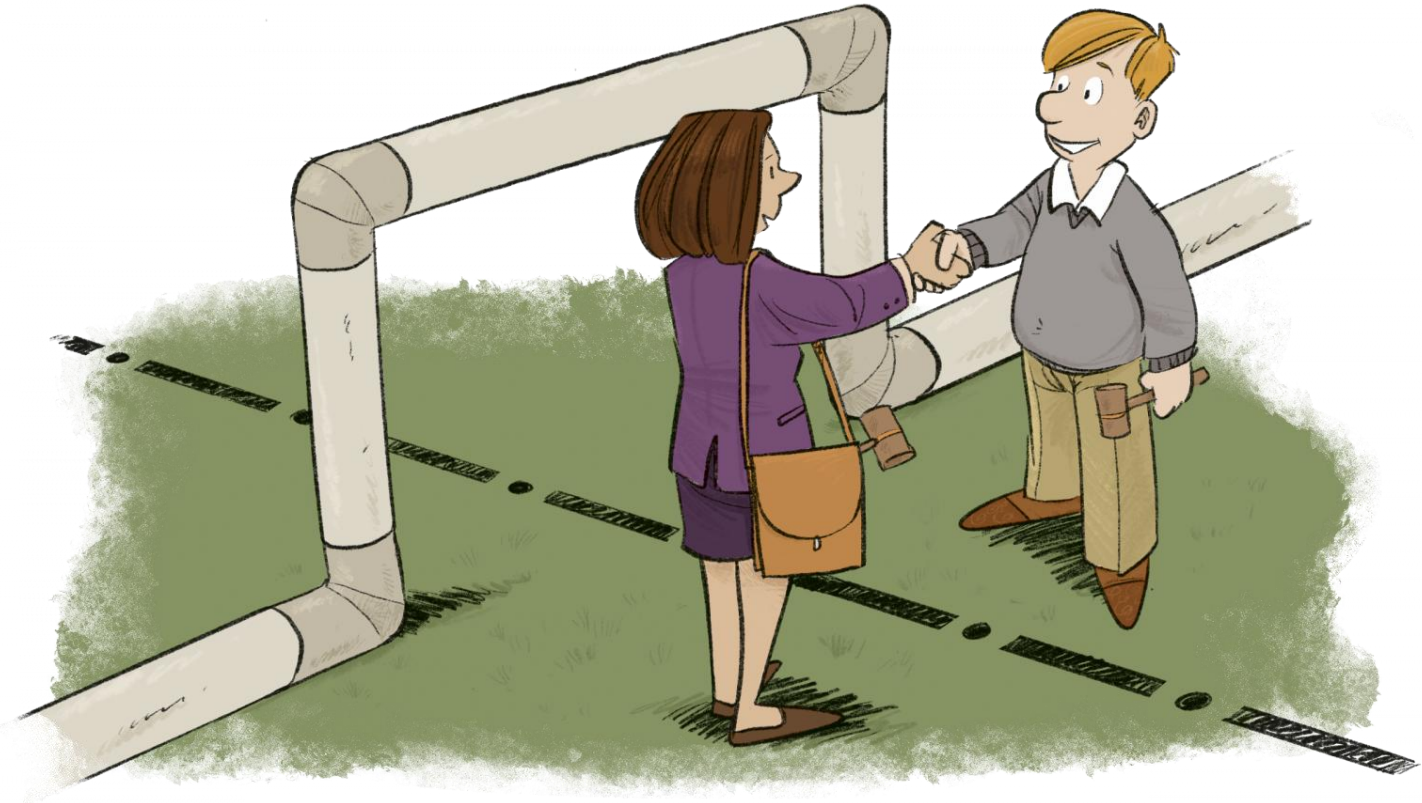
Ratkaisu 1: Talous kuntoon

- Vesihuollon haasteita ei voida ratkaista ilman tervettä taloutta.
- Vesihuoltolaitoksen kulut katetaan asiakkailta – siis kuntalaisilta – perittävillä maksuilla.
- Maksut tulee nostaa sellaiselle tasolle, että laitos voi toimia laadukkaasti, riskit hallitaan ja korjausvelkaa saadaan lyhennettyä.
- Kerätyt maksutulot on kohdistettava vesihuoltoverkoston korjaamiseen ja toimintavarmuuteen, ei kunnan muiden toimintojen ylläpitämiseen.

Ratkaisu 2: Älä jää yksin

- On totuttu ajattelemaan, että joka kunnalla tulee olla oma vesilaitos.
- Mahdollisiin yhdistymisiin on suhtauduttu epäilevästi.
- Harvalla laitoksella on kuitenkaan mahdollisuuksia yksin selvitä tulevaisuuden haasteista.
- Vesihuoltolaitosten yhdistämisen rinnalla kannattaa selvittää laitosten välisen yhteistyön tiivistämistä yli kuntarajojen.

Aleksanterinkatu 44
00100 HELSINKI

+358 50 588 4237
riku.vahala@vvy.fi
www.vvy.fi

 Vesilaitosyhdistys